

# Türk Acil Tıp Anabilim Dallarının Uluslararası Yayın Üretimi: İlk 10 Yılın Değerlendirilmesi

*International Publications from Turkish Emergency Medicine Departments. Analysis of First Ten Years.*

*Yanturalı S, Yürüktümen A, Aksay E, Çevik AA.*

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Acil Tıp Anabilim Dalı. Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Acil Tıp Anabilim Dalı.

**Dr.Sedat Yanturalı**  
**Dokuz Eylül Üniversitesi**  
**Tıp Fakültesi Hastanesi**  
**Acil Tıp Anabilim Dalı**  
**35340 İzmir**  
**sedat.yanturali@deu.edu.tr**

## ÖZET

**Amaç:** Türkiye'de Acil Tıp ayrı bir uzmanlık dalı olarak 1993 yılında kabul edilmiş ve son 10 yıl içinde bir çok üniversitede acil tıp anabilim dalı kurulmuştur. Uluslararası yayın üretkenliği akademik gelişimin ve üretkenliğin bir göstergesidir. Bu çalışma ile Türkiye'deki Acil Tıp Anabilim Dallarının uluslararası yayın üretimi ve bu yayınların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

**Gereç ve Yöntem:** Türk Acil Tıp Anabilim dalları tarafından üretilen ve MEDLINE tarafından indekslenen dergilerde 1 Ocak 1994 ile 31 Aralık 2003 arasında yayınlanmış yayınlara yönelik Medline taraması yapıldı. Yayınlanmış olan makaleler, makale tipine, konusuna, yayınlanmış olduğu dergiye, yıllara ve Science Citation Index (SCI)'de bulunmalarına göre sınıflandırıldı.

**Bulgular:** Bu tarihler arasında yayımlanmış olan toplam 84 makaleye ulaşıldı. Makalelerin %76'sının son 3 yıllık dönem içinde yayımlandığı görüldü. Yayınlarda ilk sırayı araştırma makaleleri (n=53, %63.1), 2. sırayı ise vaka sunumları (n=22, %26.2) aldı. Yayınların %50'sinin (n=47) travma ve toksikoloji konusunda olduğu saptandı. Yayınlarda %57.1'inde (n=48), birinci sıradaki yazar acil tıp uzmanıydı.

**Sonuç:** İlk yıllarda Türk acil tıp anabilim dallarının uluslararası yayın üretkenliği düşük olmasına rağmen, son yıllarda belirgin bir artış görülmektedir. Yayınların 5 yıldan sonra başlaması, Acil Tıp Anabilim Dallarının akademik kimliklerinin gelişmesi ve yerleşmesini yansıtmaktadır. Önümüzdeki yıllarda daha hızlı bir artış beklenebilir.

**Anahtar Kelimeler:** Acil servis, yayın, acil tıp, akademik üretkenlik.

## SUMMARY

**Study Objectives:** Emergency medicine has been recognized as a specialty in Turkey in 1994 and several emergency medicine residency programs has been established in last 10 years. Internationals publications are predictors of academic maturation and productivity. The aim of study was analysis of a ten-year publication output of the Turkish emergency medicine departments.

**Methods:** Data on the published papers by the authors affiliated to the Emergency Department of University in Turkey in the January 1994 to December 2003 period were searched in MEDLINE databases. The articles were evaluated for the following criteria: types of research, publication journal and year, and whether indexing in Science Citation Index.

**Results:** A total of 84 papers were retrieved from the search. Seventy-six percent of articles published in last three years. The most common type of article was research articles (n=53, %63.1), the second was case reports (n=22, %26.2). Half of the publications were on trauma and toxicology issues. The first author was emergency physicians in 57.1%(n=48) of publications.

**Conclusion:** Although academic productivity of Turkish emergency medicine

departments was poor in first years of departments, the publications have been significantly increasing in recent years. It is represents the academic maturation of Turkish emergency medicine departments. It is expected that more publications output in next years.

**Key words:** Emergency department, publication, emergency medicine, academic productivity.

## GİRİŞ

Dünya ilk acil tıp asistanlık programının 1972'de Amerika Birleşik Devletleri'nde başlatılmasından yaklaşık 21 yıl sonra, Türkiye'de Acil Tıp 1993 yılında ayrı bir uzmanlık dalı olarak kabul edildi. İlk acil tıp anabilim dalı Dokuz Eylül Üniversitesi'nde kuruldu ve 1994 yılında asistanlık eğitimine başlandı (1). 2003 yılı sonu itibarı ile Türkiye'de 20'nin üzerinde acil tıp anabilim dalı bulunmaktadır ve bir çok üniversitede de kurulum aşamasındadır. Acil tıp anabilim dallarından mezun olan uzmanlar, kendi bölümlerinde veya diğer yeni kurulan anabilim dallarında öğretim üyesi olarak görevlerini sürdürmektedirler. Bilimsel araştırmaların yapılması ve bunların uluslararası dergilerde yayınlanması, akademik gelişimin bir göstergesidir. Türkiye'de göreceli olarak yeni yapılanan acil tıp anabilim dallarının bilimsel üretkenlikleri, akademik kimliğin kabulü ve devamı için temel şartlardandır.

Bu çalışma ile 10 yıllık dönemde Türkiye'deki acil tıp anabilim dallarının uluslararası yayın üretimini değerlendirmeyi amaçladık.

## GEREÇ VE YÖNTEM

Türk Acil Tıp Anabilim Dalları tarafından üretilmiş ve Index

Medicus'da indekslenen dergilerde, 1 Ocak 1994 ile 31 Aralık 2003 arasında yayınlanmış makalelere yönelik olarak 2004 yılı Nisan ayında PubMed taraması yapıldı.

## Tarama Kriterleri

Tarama acil tıp anabilim dallarında bulunan öğretim üyesi ve uzmanlarının soyadları ve isimleri kullanılarak yapıldı. Yayında ilk isim olarak acil tıp anabilim dalında öğretim üyesi veya uzman olma ve adres satırında acil tıp anabilim dalı olması şartı arandı. Çalışma içinde acil tıp uzmanı veya öğretim üyesinin isminin olmasına karşın, yazının ilk ismi başka bir anabilim dalından olan yayınlar veya ilk isim acil tıp anabilim dalından dahi olsa adres satırında acil tıp anabilim dalı dışında başka bir bölüm bulunan yayınlar çalışmaya dahil edilmedi.

Yayınlar makale tipine, konusuna, dergisine, yılına göre sınıflandırıldı. Ayrıca bulunan makaleler Science Citation Index (SCI) tarafından indekslenen dergilere girmesi yönünden de değerlendirildi.

Veri analizinde "SPSS for Windows 11.0" bilgisayar programı kullanıldı.

## BULGULAR

Tarama sonucunda toplam 84 makale bulundu. Yayınlar, tiplerine göre sınıflandırıldığında, en sık yayının araştırma makalesi olduğu (n=53, %63.1), 2. sırada ise olgu sunumlarının bulunduğu (n=22, %26.2) tespit edildi. Yayınların yıllara ve yazı tiplerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Çalışmalar makalelerin konusu yönünden incelendiğinde yayınların ağırlıklı olarak travma ile ilgili olduğu bulundu (n=29, %34.5). Konu dağılımlarına göre ikinci ve üçüncü sırayı ise toksikoloji

**Tablo 1:**

*Yıl ve tiplerine göre yayınların dağılımı.*

Yıl	Araştırma Makalesi	Derleme	Olgu sunumu	Editöre mektup	Toplam
2003	18	2	4	0	24 (%28.6)
2002	14	3	5	1	23 (%27.4)
2001	7	2	7	1	17 (%20.2)
2000	8	0	4	0	12 (%14.3)
1999	3	0	2	0	5 (%6.0)
1998	1	0	0	-	1 (%1.2)
1997	0	0	0	0	0
1996	0	0	0	0	0
1995	2	0	0	0	2 (%2.4)
1994	0	0	0	0	0
Toplam	53 (%63.1)	7 (% 8.3)	22 (%26.2)	2 (%2.4)	84 (%100)

(n=18, %21.4) ve kardiyoloji (n=8, %9.5) konulu yayınlar almaktaydı. Yayınların konulara ve yıllara göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Çalışmaların 26'sı (%29.9) acil tıp dergilerinde yayınlanmıştır. Dergiler içerisinde en çok yazı Ulusal Travma Dergisi'nde yayınlanmıştı (n=26, %29.9). Çalışmaların dergilere ve yazı tiplerine göre dağılımı Tablo 3'de gösterilmiştir.

Yayınlanan çalışmaların 41'i (%48.8) SCI kapsamında bulunan

yayında acil tıp uzmanıydı. Yapılan çalışmaların 10'unun (%11.9) deneysel çalışma olduğu saptandı. Araştırma yazılarının 3'ü (%5.6) pediatrik hasta grubunda yapılmıştı.

2003 yılı sonunda Türkiye'de toplam 22 Acil Tıp Anabilim Dalı bulunuyordu. 10 yıllık süre içerisinde bulunan yayınların tamamının 14 Acil Tıp Anabilim Dalından yapıldığı, araştırılan diğer 8 Acil Tıp Anabilim Dalından ise hiç yayın yapılmadığı görülmüştür.

**Tablo 2:**

*Yıllara ve konulara göre yayınların dağılımı*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Toplam n, (%)
Travma	-	-	-	-	-	-	5	6	9	9	29 (34.5)
Toksikoloji	-	-	-	-	1	1	3	4	6	3	18 (21.4)
Kardiyoloji	-	-	-	-	1	2	1	-	3	2	8 (9.5)
İlaç/farmakoloji	-	-	-	-	-	1	2	1	1	1	6 (7.1)
Nöroloji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2 (2.4)
Psikiyatri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2 (2.4)
Radyoloji	-	2	-	-	-	-	-	1	-	2	5 (6.0)
Afet	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2 (2.4)
Acil yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2 (2.4)
Diğer	-	-	-	-	-	1	1	2	4	2	10 (11.9)

dergilerdeydi. Bu yayınların yalnızca 12 (%29.2) tanesi SCI kapsamındaki acil tıp dergilerinde (Annals of Emergency Medicine, Academic Emergency Medicine, Emergency Medicine Journal, American Journal of Emergency Medicine ve Journal of Emergency Medicine) yayınlanmıştır. Yayınlarda 1. sıradaki yazar 48 (%57.1)

## TARTIŞMA

Türkiye'de akademik acil tıbbın kuruluşundan itibaren, acil tıp anabilim dalları ve acil tıp uzmanı sayısında hızlı bir artış olmuştur (2). Günümüzde 2004 yılı sonu itibarı ile acil tıp anabilim dallarının sayısı 26'ya, acil tıp uzmanı sayısı da 130'un üzerine yükselmiştir

**Tablo 3:**

*Dergi ve yazı tiplerine göre yayınların dağılımları.*

Dergi İsmi*	Orjinal makale	Derleme	Olgu sunumu	Editöre mektup	Toplam
Ulus Trav Der	17	3	3	0	23 (%27.4)
Eur J Emerg Med	7	2	5	0	14 (%16.7)
Am J Emerg Med	4	0	5	1	10 (%11.9)
Vet Hum Toxicol	1	0	3	-	4 (%4.8)
Croat Med J	2	0	0	0	2 (%2.4)
Burns	2	0	0	0	2 (%2.4)
Pharmacology	2	0	0	0	2 (%2.4)
J Toxicol Clin Toxicol	1	0	1	0	2 (%2.4)
Diğer	17	2	5	1	25 (%29.8)

\*Dergi isimleri index medicus kısaltmalarına göre verilmiştir.

(3). Bu çalışmaya göre Türkiye'de akademik Acil Tıp'taki, bilimsel yayınların giderek arttığı görülmektedir. Toplam yayın sayısının %76'sı son üç yıl içerisinde yapılmıştır. İlk acil tıp uzmanlarının 1999-2000 yılında mezun oldukları düşünüldüğünde bu beklenen bir sonuçtur. Yeni kurulan acil tıp anabilim dallarının yapılması içinde asistan eğitim programlarının hazırlanması ve yürütülmesi, hasta bakım kalitesinin artırılması, ülkenin genel tıp sistemine, fakültelerin akademik ve idari yapısına entegrasyonu, yayın üretimine göre öncelikli konular olmuştur. Acil tıp asistanlarının ve uzmanlarının bilimsel araştırma yapma ve yayınlama konusunda eğitim ve deneyim kazanmaları, yeni kurulan bölümlerdeki arşivleme, tanı kod sistemleri ve laboratuvar gibi alt yapı eksikliklerinin tamamlanması zaman almaktadır. Bu gelişim süreci içinde bilimsel araştırma yapma ve yayınlama konusunda göreceli bir yavaş ilerleme yaşanması doğaldır.

Yayınlar konularına göre incelendiğinde tüm yayınların yaklaşık 1/3'ünün travma konusunda olduğu dikkati çekmektedir. Bunu toksikoloji konusundaki yayınlar izlemektedir. Toksikoloji ve travma hastalarının sağlık zincirine girişlerinin hastanelerin acil tıp bölümleri olduğu düşünülürse, bu konulardaki yayınların sayıca fazlalığı anlaşılabilir.

SCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makalelerimizin yaklaşık %70'i acil dışı dergilerde basılmıştır. Bu sonuç acil tıbbın konusu itibari ile bir çok disiplini içermesinden dolayı farklı branş dergilerinde yayın yapılabilmesinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca acil tıp anabilim dallarında çalışan acil tıp dışı öğretim üyelerinin çalışmalarını yayınlamak için kendi branş dergilerini tercih etmeleri buna katkıda bulunmuş olabilir.

Bu çalışmanın yapıldığı dönemde Türkiye'de toplam 22 acil tıp anabilim dalı bulunuyordu. Bu yayınların tamamının 14 acil tıp anabilim dalından yapıldığı görülmektedir. Uluslararası yayını bulunmayan bölümlerin çoğu bir kaç yıllık geçmişe sahip veya henüz acil tıp uzmanı vermemiş durumdadırlar. Bu anabilim dallarının önümüzdeki yıllar içinde akademik üretkenliğe katılımları ile uluslararası yayın sayısında ciddi bir artış olacağını düşünüyoruz. Bu çalışma bazı kısıtlılıklar içermektedir ve sonuçlar bu kısıtlılıklar dahilinde değerlendirilmelidir. Çalışma sadece index medicus veri tabanında indekslenen dergilerde bulunan yayınları taramaya yönelik olduğu için, bu veri tabanında bulunmayan yurt içi ve yurt dışı makaleleri içermemektedir. Bu nedenle çalışma toplam yayın üretkenliğinin daha azını yansıtmaktadır. Ayrıca bu araştırma acil tıp anabilim dallarında bulunan öğretim üyesi ve uzmanlarının soyadları ve isimleri kullanılarak yapıldığı için atlanan yayınlar olabilir.

Genel olarak bakıldığında acil tıp anabilim dallarından üretilen uluslararası yayın sayısının yeterli olmadığı düşünülebilir. Bununla birlikte son birkaç yıl içerisindeki ivmelenme dikkate alındığında önümüzdeki yıllarda yayın sayısında ciddi artışlar beklenebilir. İlerleyen yıllarda acil tıp uzmanlarının araştırma yapma ve yayınlama

becerilerinin gelişmesi ile yayın sayısının artmasının yanında, yayınlarının kalitesinde de artış olacaktır. Son yıllarda Türk sağlık sistemine kendisini başarı ile kabul ettirmeye başlayan Türk acil tıbbı, kaliteli yayınlarla dünya acil tıp literatüründe de yerini almalıdır.

## SONUÇ

Son yıllarda Türk acil tıp anabilim dallarının yayın sayısında artış dikkati çekmektedir. Önümüzdeki yıllar içinde, yeni kurulan acil anabilim dallarının akademik üretkenliklerin katılımı ile yayın sayılarında artış beklenebilir.

## KAYNAKLAR

1. Bresnahan KA, Fowler J. Emergency medical care in Turkey: current status and future directions. *Ann Emerg Med.* 1995;26:357-60.
2. Cevik AA, Rodoplu U, Holliman CJ. Update on the development of emergency medicine as a specialty in Turkey. *Eur J Emerg Med.* 2001;8:123-9.
3. <http://www.tatd.org.tr/anabilimdallari.htm>.